

III 2003 r. D.W. - zmiana treści

MEMORIAL

General Marii Wittek

+ *Halina* *UM*
PIPIORSKA Halima AK
 W-wa

ps. "Sowa"

(1918 - 1943)

3640/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — PIPIÓRSKA Helime.....

.....
.....
..... 3640/WSK

I/1. Relacja *↳ k. 3, s. 1-3*

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *↳ k. 14, s. 1-14*

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne *↳*

VI. Fotografie *↳ reprod. oraz ksero pkt. II s. 2*

I/1 Relacje

- Biogram oprac. przez M. Sulejā, 2006, mps, rkps, kopia, k. 1, s. 1.
- Biogram oprac. przez E. Zawackā i D. Kwamp do III t., Słownik kobiet odznaczonych VM, 2006, mps, rkps, kopia, k. 2 s. 1-2.

Przyjęty M. Sulej 8 II 2006.

11. dz. 1754 / WSK-412 / 07 /
Fl/1

Halina Pipiórska

Córka Zygmunta. Urodzona w Łodzi 15 lutego 1918 r.

W czasie wojny mieszkała z rodzicami w Piastowie k. Warszawy. Była drużynową 26 drużyny Chorągwi Warszawskiej OH. We wrześniu 1939 r. przedostała się do oblężonej Warszawy i pracowała w szpitalu. Następnie w WSK VI Rejonu VII Obwodu ZWZ-AK „Obroza”. Używała ps. „Sowa”. Od 1941 r. była kierowniczką łączności radiowej w kompanii „Iskrówka” i obsługiwała radiostację w Piastowie. Tam aresztowana 11 sierpnia 1943 r. podczas pełnienia służby. Osadzona na Pawiaku i torturowana, nikogo nie wydała. Rozstrzelana 3 lutego 1944 r. w ruinach getta w grupie 13 kobiet-więźniarek z Pawiaka.

Odznaczona pośmiertnie Virtuti Militari V klasy. Nadanie zweryfikowane przez Główną Komisję Weryfikacyjną przy Zarządzie Głównym ZBoWiD-u 21 grudnia 1966 r.

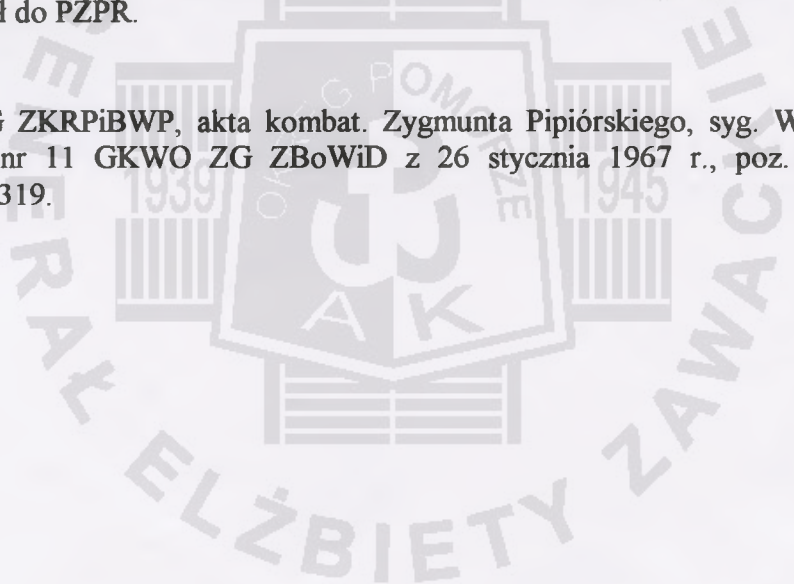
Jej ojciec Zygmunt Pipiórski s. Andrzeja, ur. w 1895 r. w Łodzi, z zawodu litograf.

Żołnierz AK pod ps. „Zemsta”. Uczestniczył w Powstaniu Warszawskim w baonie „Sławbor” w Śródmieściu. Po kapitulacji trafił do niewoli niemieckiej do Stalagu XIA w Alten Grabow. Uwolniony przez wojska sowieckie 5 maja 1945 r.

Po powrocie z niewoli mieszkał w Piastowie. Od powrotu z niewoli do emerytury pracował w Drukarni im. Rewolucji Październikowej w Warszawie, ostatnio jako dysponent na offsetach. Należał do PZPR.

Źródła:

Archiwum ZG ZKRPiBWP, akta kombat. Zygmunta Pipiórskiego, sygn. W-2422; DW UdsKiOR, Wykaz nr 11 GKWO ZG ZBoWiD z 26 stycznia 1967 r., poz. 4; Słownik uczestniczek, s. 319.

dz. 22
DKW.
Biogram
oprac. przez Ezi D.W. do
"Siostrzyczki JM kobiet"
got. 25 VII 06
(Kamp. D.Kw.)
I/1/2
v DEK.

PIPIÓRSKA Halina (1918-1944), harcerka, w kampanii IX 1939 w Warszawie sanitariuszka, jako „Sowa” w Referacie WSK VI Rejonu VII Obwodu „Obroża” ZWZ-AK, od 1941 (1942?) kierownicza łączności radiowej w kompanii „Iskrówka” w Piastowie, od sierpnia 1943 więźniarka Pawiaka

Halina Pipiórska urodziła się 15 II 1918 w Łodzi w rodzinie litografa Zygmunta Pipiórskiego. Mieszkała z rodzicami w Piastowie k. Warszawy, gdzie ukończyła szkołę powszechną i szkołę handlową; jako drużynowa 26 drużyny Chorągwi Warszawskiej OH prowadziła obozy i kursy szkoleniowe; w 1938 uzyskała stopień samarytanki. Po ukończeniu szkoły pracowała w Odlewni Żelaza Braci Gąsiorowskich w Warszawie.

We wrześniu 1939 uczestniczyła w obronie Warszawy jako sanitariuszka w szpitalu. Po powrocie do Piastowa kierowała przedszkolem tzw. „gniazdkiem” PCK, gdzie wraz z innymi harcerkami była czynna w dożywianiu ok. 50-ga dzieci, a także ich nauczaniu. W konspiracji pełniła od 1941 (1942?) jako „Sowa” funkcję kierowniczki łączności radiowej w kompanii „Iskrówka” kpt. „Narcyza” w VI Rejonie VII Obwodu „Obroża” ZWZ-AK. Obsługiwała radiostację w Piastowie, początkowo umieszczoną w domu komendantki WSK Obw. Piastów Janiny Mazurkiewicz ps. „Grażyna”, a po zauważeniu podsłuchu niemieckiego przeniesioną do domu W. Chelmińskiego (jeden z punktów nadawczo-odbiorczych stacji umieściła też Halina w domu swoich rodziców). Została aresztowana 11 VIII (według niektórych źródeł 23 IX) 1943 podczas pełnienia służby przy obsłudze radiostacji przy ul. Sochaczewskiej (według innych źródeł przy ul. Łowickiej) wraz z telegrafistą F. Wężykiem „Komarem” i właścicielem domu W. Chelmińskim „Józefem”. Osadzona na Pawiaku, torturowana, nikogo nie wydała. W więzieniu w szpitalu przez pewien czas pracowała jako porządkowa. Została rozstrzelana w ruinach getta 3 II 1944 w grupie 13 więźniarek Pawiaka.

Halina Pipiórska została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Nadanie zostało zweryfikowane przez GKWO ZG ZBoWiD 21 XII 1966 z nr. zaświadczenia DK-06369/W.

Ojciec Haliny, Zygmunt Pipiórski (1895-?), kpr., w Powstaniu jako „Zemsta” żołnierz II plutonu 2 komp. „ZIUK” batalionu „Miłoz” Zgrupowania „Sławbor” AK w Śródmieściu-Południe, po kapitulacji w niewoli w Stalagu XIA w Alten Grabow. Po powrocie z niewoli mieszkał w Piastowie pracując w drukarni w Warszawie, był członkiem PZPR. Brat Henryk (ur. 1919), kpr., w Powstaniu jako „Łoś” również żołnierz tej jednostki Zgrupowania „Sławbor” AK w Śródmieściu-Południe.

T/1/3

APAK, T. 3640/WSK (tamże materiały od M. Donaj i M. Tremblen); A ZG ZKRPIBWP, sygn. W-2422 (Z. Pipórski); Biblioteka Uniwersytecka KUL, Kartoteka łączniczek prowadzona przez H. Zdanowską; DW UdsKiOR, Wykaz nr 11 GKWO ZG ZBoWiD z 26 I 1967, poz. 4;

Bartoszewski, *Straceni...*, s. 79; Bartoszewski, *Warszawski pierścień...*, s. 252; *Harcerki 1939-1945...*, s. 222, 428; Leski, *Życie...*, s. 543; Sawicki J., „Obroża” w konspiracji i Powstaniu Warszawskim, Warszawa 2002, s. 90; Sitkiewicz H., *Halina Pipiórska ps. „Sowa”*, Biuletyn Historyczny Chorągwi Stołecznej ZHP im. Bohaterów Warszawy 1989, nr 1/4, s. 99, 100, 101 (fot.); *Sł. uczestniczek...*, s. 319; Wesołowski, *Order VM... i PRL. Kaw. VM...* – brak wzmianki; *Wspomnienie więźniów Pawiaka*, Warszawa 1987, s. 361, 362, 363.

II Materiały uzupełniające relację

- Halima Pipińska pseudonim „Sowa”, „Biuletyn Hist. Chorągwi Stożecznej ZHP” 1989/1, ksero, k. 3, s. 1-3
- Referat Lotnictwa - krypt. „Wiatrak” [w:] J. Gózdawa - Gózdowski „Obszar Warszawski Armii Krajowej” 1992, mps, ksero, k. 2, s. 4-5
- Fragment tekstu [w:] J. Sauricki „Obwoźa” w konspiracji i Powstaniu Warszawskim, W-wa 2002, ksero, k. 1, s. 6
- Fragment tekstu [w:] [br. aut.], mps, kopia, k. 7, s. 7-13.
Przystąpił do formacji M. Domaj i M. Tremblin, 2006r.
- Informacja biograficzna z kartoteki Łączniczerek - materiały zachowane w Bibliotece KUL-u, [b.d.], rkps, oryg., k. 1, s. 14 + kopia.
Przystąpił M. Domaj, 2006r.

*ponyście z Pamiętniku
XII 02*

II/1

Halina P I P I Ń R S K A

pseudonim Sowa

15 II 1918 - 2 II 1944

Halina Pipiórska urodziła się w Łodzi 15 lutego 1918 roku. Młodość i wiek dojrzały - to nauka w szkole powszechnej w Piastowie i w szkole handlowej w Pruszkowie, a następnie praca zawodowa w Odlewni Żelaza B-ci Gęsiorowskich w Warszawie.

Już jako uczennica szkoły powszechnej Halina wstępuje w szeregi ZHP, zdobywa stopnie i sprawności harcerskie. Z całą energią i dużym zaangażowaniem działa społecznie w harcerstwie. Prowadzi obozy i kursy szkoleniowe. W 1938 r. otrzymuje stopień samarytanki /złota lilijka na krzyżu/. O tym, jaką harcerką była drużna Halina i co jej dało wychowanie w szeregach ZHP, świadczy jej życie i męczeńska śmierć.

W kampanii wrześniowej i w pierwszym okresie okupacji zaczęła działalność najpierw jako sanitariuszka w oblężonej Warszawie, a potem w Piastowie jako opiekunka dzieci w tzw. „gniazdku” PCK. Praca społeczna daje jej duże zadowolenie, ale chce również walczyć jak inni harcerze - żołnierze konspiracji. W 1942 r. jako żołnierz AK - pseudo Sowa - zostaje przydzielona do Sztabu Okręgu Warszawskiego AK do pracy na tzw. „Iskrówkach”, obsługuje stację radiową nadawczo-odbiorczą na terenie Piastowa. Drużna Sowa, mimo świadomości niebezpieczeństwa, jakie wynikało z jej działalności, swoje powinności wykonuje z całym poświęceniem i oddaniem. Pierwszy punkt nadawczo-odbiorczy stacji radiowej umieszcza w domu rodziców, a następnie u drużny Władysławy Góreckiej, drużna Jana Sadowskiego, nauczycielki, pani Witiger-Mazurkiewicz, drużny Haliny Chełmińskiej. Pełniąc dyżur przy obsłudze stacji nadawczej w dniu 11 sierpnia 1943 r. w domu przy ul. Sochaczewskiej nr 5 Halina Pipiórska zostaje aresztowana przez gestapo między godz. 5.00 a 6.00 rano. Wraz z nią aresztowano telegrafistę Franciszka Wężyka - Komara i właściciela domu Władysława Chełmińskiego - Józefa. Osadzona na Pawiaku, po przesłuchaniach i katowaniu w Alei Szuca, zostaje rozstrzelana w dniu 2 lutego 1944 r. w odwecie za zamach na Kutschę wraz z 13 innymi więźniarkami Pawiaka. Bohaterska Halina, mimo okrutnych tortur zadawanych jej przez rozwścieczonych gestapowców, znając punkty kontaktowe współpracowników i przełożonych, nikogo nie wydała.

Pamiętnik druż. Chw. Str. ZHP 1989/1/2

11/2

Halina Papińska

Hanna Muzecka

Juliusz Topolnicki

Zygmunt Trzepak

Henryk Sobolewski

Kazimierz Okrański

11/3

1 Żeńska Drużyna Harcerska im. Anieli Szycówny w Utracie

1. Aniszewska Ewa	24. Kuczyńska Irena
2. Aniszewska Jadwiga	25. Kunowska
3. Aniszewska Natalia	26. Maciejek
4. Aniszewska Wiktorja	27. Mackiewicz Maria
5. Bednarczyk Stefania	28. Mejerówna Zofia
6. Bednarska Helena	29. Matusiak Aniela
7. Blicharska Barbara	30. Matusiak Anna
8. Bocian Zofia	31. Mikołajczyk Helena
9. Chabówna	32. Mużeczka Hanna
10. Chertoniuk Antonina	33. Ordowska Maria
11. Chrzęszcz	34. Perzynówna Halina
12. Czech	35. Perzynówna Jadwiga
13. Domagalska Bronisława	36. Piątkowska S.
14. Dutkiewicz Henryka	37. <u>Pipińska Halina</u>
15. Dutkiewicz Katarzyna	38. Proser Zofia
16. Dylówna Stanisława	39. Węglińska Helena
17. Grodecka Ewa	40. Widlicka Helena
18. Grodecka Jaga	41. Woroniecka Eugenia
19. Janczewska Feliksa	42. Woroniecka Zofia
20. Janiszkówna	43. Wróblewska Leokadia
21. Kalisiewicz Z.	44. Wróblewska Maria
22. Kosowska Danuta	45. Zielińska Franciszka
23. Kostecka Zofia	

Wskazanie to nawiązanie nazwa Piastowa

Do biogramu Staliny Pierwszej

Gracjana dla
Referatu Lotniczego - krypt. "WIA TRAK"
Dow. Oddziału "MARECZ"

Informacja do opracowania
Jan Gordon - Gęsbowski
"Obszar Warszawski Armii Krajowej"
KUL LUBLIN 1992

Informacje przekazane
Janina Surowska

Saperow Obszaru Warszawskiego. sprowadzaly się do:

— organizowania szkolenia fachowców w zakresie ministerstwa obejmującego działania dywersyjne i akcje podczas walk w powstaniu powszechnym.

— opracowania zgodnie z obowiązującym planem powstania powszechnego zniszczenia mostów kolejowych i drogowych w Drohiczyne, Nuru, Matkini, Broku i Wyszkowie oraz przygotowania w pobliżu tych miejsc odpowiedniej ilości środków i materiałów wybuchowych, jak też zespołów minerskich.

— przygotowania związków oddziałów saperских w myśl planów OSZ.

Za całość prac saperских w terenie byli odpowiedzialni szefowie saperów w podokręgach oraz referatu saperów w obwodach. Szkolenie saperские młodszego narybku odbywało się także w obwodach według wytycznych otrzymanych z Obszaru lub z podokręgów.

Dużą pomocą były instrukcje szkoleniowe wydawane przez KG i dostarczane do obwodów. Między innymi o zastosowaniu środków wybuchowych w działaniach saperских.

Przez cały okres okupacji dawał się poważnie odczuć saperom brak sprzętu, a przede wszystkim materiałów wybuchowych. Uzyskiwano go przez demontaż znalezionej niewypałów oraz ze zrzutów.

Najlepiej w materiały saperские był zaopatrzony podokrąg wschodni z uwagi na planowane zniszczenie mostów na Bugu w okresie powstania powszechnego. Posiadał on bowiem na swoim terenie około 4–5 ton materiałów wybuchowych, około 2 500 szt. spłonek zwykłych i elektrycznych oraz spore ilości, jak na warunki konspiracyjne, lontów czarnych detonujących, zapalników czasowych itp.¹⁹¹.

3.1.10. Referat Lotnictwa — krypt. „Wiatrak”

Wydział Lotnictwa w KG AK oraz referaty lotnicze w okręgach lub w obszarach powstały w wyniku konieczności prowadzenia wywiadu lotniczego zarówno na korzyść aliantów, jak i dla własnych potrzeb¹⁹².

W Obszarze Warszawskim Referat Lotniczy został zorganizowany w drugiej połowie 1942 r. Na jego czele stanął ppor. „Więcek” (NN)¹⁹³. Na stanowisku tym pozostawał do 1 X 1942 r., kiedy decyzją KG funkcję kierownika Referatu objął kpt./mjr Antoni Klimas, ps.: „Perć”, „Brzoza”¹⁹⁴, a ppor. „Więcek” został jego zastępcą. W 1943 r. nastąpiła raz jeszcze zmiana kierownika. Z dniem 7 lipca

¹⁹¹ Skroczyński, *Zarys historii*, s. 46–48.

¹⁹² PSZ III, s. 203–208; H. Szoltriska, *Lotnictwo podziemia, czyli dzieje Wydziału Lotniczego KG AK*, Warszawa 1966, s. 79–80.

¹⁹³ Skroczyński, *Zarys historii*, s. 57–58.

¹⁹⁴ Rozkaz PZPL dz 54/BP z dnia 12 X 1942 r. nr 652. AWIH, sygn. akt III/31/11, s. 77.

tego roku kpt. Perć (konspiracyjny pseudonim) został

wyznaczono kpt. Michała Tajchmana, ps. „Mikita”. W skład Referatu Lotniczego w późniejszym czasie weszli prof. „Prak” (NN) na stanowisko oficera informacyjnego i por. „Ryszard” (NN) jako oficer łączności, a ponadto 8 innych jeszcze oficerów oraz 2 łączniczki¹⁹⁵. Byli oni poważnie skoczkiem przysłani z Anglii i sukcesywnie przydzielani do Obszaru¹⁹⁶.

Referat Lotniczy służbowo podlegał Komendzie Obszaru, pod względem technicznym zaś KG, skąd otrzymywał szczegółowe instrukcje i której przedstawiał raporty ze swej działalności.

Praca Referatu Lotniczego na rzecz aliantów sprowadzała się przede wszystkim do zbierania wiadomości o statkach i zapasowych lotniskach Niemców na terenie Obszaru oraz o znajdującym się tam wyposażeniu do ruchu samolotów, liczbę i typach sprzętu lotniczego, zapasów paliwa itp.

Praca Referatu Lotniczego natomiast na potrzeby własne poszerzona była o przygotowania na planowane w powstaniu powszechnym przybycie z Anglii polskiej brygady spadochronowej i dywizjonów lotnictwa bombowego i myśliwskiego.

Przygotowania te sprowadzały się do dokładnego rozpoznania możliwości opanowania wytypowanych lotnisk niemieckich, jak i lądowania na nich własnych maszyn.

Na terenie Obszaru Warszawskiego zostały wyznaczone do opanowania lotniska podstawowe, które wyszczególnia tab. 8.

Tab. 8 Niemieckie lotniska podstawowe na terenie Obszaru Warszawskiego wytypowane do opanowania w powstaniu powszechnym.

Nazwa lotniska (miejscowość)	Obwód, na którym znajduje się lotnisko	Obwód wspomagający akcję opanowania lotniska	Dowódca oddziału lotniskowego
Ogrodzienice	Grójec	Skiermiewice	Tadeusz Kamiński ps. „Lotny”
Bielice	Sochaczew	Łowicz, Błonie	„Narcyz” (NN)
Janów Strzała	Mińsk Maz. Siedlce	Garwolin Sokółów Podl.	„Krzysztof” (NN) ppor. Stanisław Przywara, ps. „Kędzierzawy”
Zawiszyń Stara Wiśń	Radzymin Węgrów	Ostrow Maz.	„Wilk” (NN) „P” (NN)

Podstawa źródłowa tabeli: obsada lotniska w Obszarze, meldunek z 5 IV 1943 r., AWIH, Sygn. akt III/31/11, s. 149.

¹⁹⁵ Daty przydziału do Obszaru Warszawskiego nie są znane.

¹⁹⁶ Obsada lotnisk w Obszarze, meldunek z 5 IV 1943 r., AWIH, sygn. akt III/31/11, s. 149.

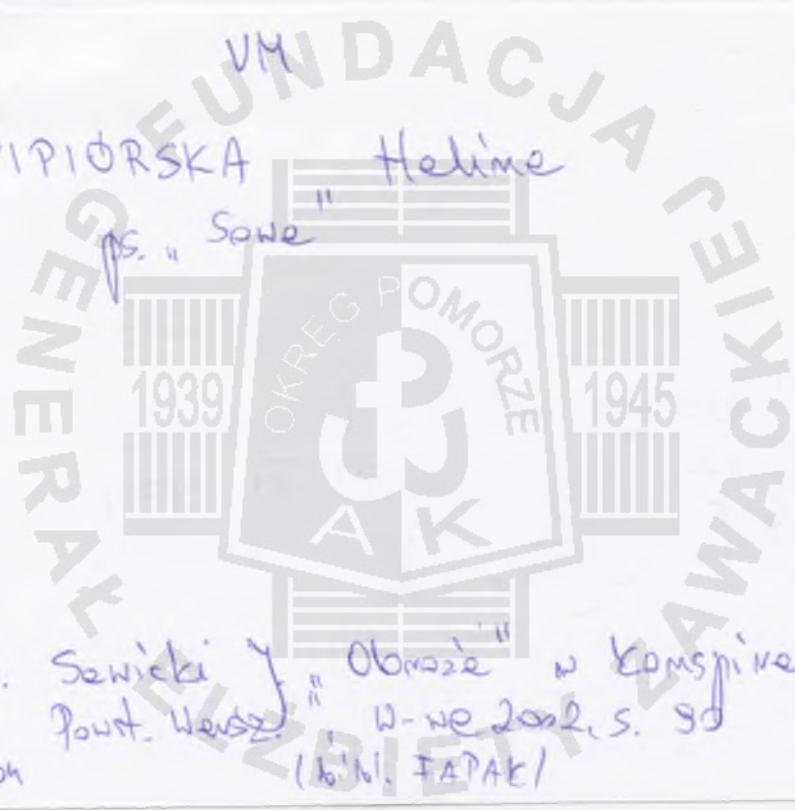
i

UM

AK
W-WE

PIPIÓRSKA Helime

ps. "Sowa"

2ob. Sawicki } "Obrazie" w "Konspirowacji"
 Powst. Warsz. } W-WE 2002, s. 93
 (k'w. FAPAK)

ok-tion

nim do 1 sierpnia 1944 r. stanowisko to zajmował por. Bolestaw Lessman „Lassota”. Był to jednoosobowy referat w sztabie obwodu.

Oficer łączności podlegał służbowo komendantowi obwodu oraz z racji stanowiska szefowi Wydziału V O (łączność techniczna i operacyjna) Okręgu Warszawskiego, z którymi – osobno – miał kontakt raz w tygodniu²³². Był on odpowiedzialny za nasylenie obszaru „Obroży” siecią łączności gotowej do działania w razie powstania, powiązanej z komendą okręgu i sąsiadami w terenie²³³. Wyznaczał także w podległych rejonach lokale i osłonę dla pracujących radiostacji (opieka nad oddziałami radiotelegraficznymi „Orbis” i „Kram” Komendy Głównej AK)²³⁴.

W celu usprawnienia pracy przy każdym dowódcy rejonu utworzone zostało stanowisko oficera łączności rejonu. Miał on zająć się organizowaniem łączności w rejonach, szkoleniem kadr oraz gromadzeniem i przygotowywaniem sprzętu łączności. Podstawowym zadaniem w okresie konspiracji w ramach łączności bojowej było zorganizowanie tzw. skrzynek kontaktowych, gdzie wymieniano rozkazy i meldunki między dowódcami na wszystkich szczeblach, a także utrzymywano kontakt z sąsiadami. Tworzyły one tzw. niebieską linię łączności. Drugim ważnym zadaniem była budowa sieci dowodzenia dla oddziałów przygotowujących się do podjęcia walki w czasie powstania – tzw. czerwonej linii łączności²³⁵.

We wszystkich rejonach tworzone były plutony łączności. W ich skład z reguły wchodziły: drużyny telefoniczne, radiotelegraficzne, sygnalizacji optycznej oraz gońcy²³⁶.

Sieć radiowa w okresie konspiracji została wyłączona spod kompetencji oficera łączności obwodu i podlegała bezpośrednio szefowi łączności Okręgu Warszawskiego, który ustalał rozmieszczenie radiostacji, rozdzielał kwarce itp. Zasadniczo każdy dowódca rejonu miał przydzieloną radiostację gotową do użycia na wypadek powstania. W czasie konspiracji z radiostacji tych nie korzystano. Pracowały natomiast na terenie „Obroży” radiostacje Komendy Głównej AK i Delegatury Rządu. Komendant VII Obwodu w swoich wspomnieniach podaje, że na jego terenie niemal stale pracowało ok. 5 stacji nadawczo-odbiorczych²³⁷. W okresie okupacji Niemcy wykryli i zlikwidowali tu 4 pracujące radiostacje. Pociągnęło to także straty w szeregach żołnierzy „Obroży”. Między innymi w Piastowie 11 sierpnia 1943 r. po wykryciu radiostacji aresztowane zostały pracujące na niej łączniczki z VI rejonu: Halina Pipiórska „Sowa” i Janina Mazurkiewicz „Grażyna”. Pierwsza kobieta rozstrzelana została na Pawiaku, drugą zamordowano w Oświęcimiu²³⁸. 4 marca 1944 r. w Rembertowie w walce z Niemcami w obronie radiostacji zginęli kpr. pchor. Eugeniusz Bocheński „Dubaniec” i kpr. pchor. Stefan Łyżkiewicz „Pechowiec”. Ich bohaterska postawa w walce umożliwiła ucieczkę radiotelegrafiście i trzeciemu żołnierzowi osłony²³⁹.

Wyjątkowo tylko patrole łączności radiowej w rejonach VII Obwodu nadawały depesze i to wyłącznie na polecenie Komendy Głównej AK²⁴⁰.

Schemat funkcjonowania łączności bojowej dla rejonów był wspólny, narzucony odgórnie²⁴¹. W celu jej scharakteryzowania zapoznajmy się np. z pracą łączności bojowej na terenie rejonu III „Dęby”²⁴².

Pluton łączności tego rejonu tworzone od 1941 r. początkowo prawie wyłącznie z byłych żołnierzy Wojska Polskiego z tej służby. Potem bazę rekrutacji znacznie

rozszerzono
nikowski.
w skład k
a także p
telefonicz
się do obs
łączności
tracją wsz
niem obsł

Liczba
powiednic
różnego t
lefoniczny
cyjnych. I
AK²⁴⁴.

W celu
na jego te
ruchomyel
planowane
utrzymanii

Podobr
pozostałyc

Oficer
i na miejsc

Częste wy
W celu
15 czerwc
jak na war
105 z „Ob

Tabela 13. :

Rejony VII Obwodu
I
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
Razem

Źródło: zc

miejscowe.

W Pruszkowie /rejon VI/ zapamiętano jednorazowy rozdział broni dla oddziałów męskich w mieszkaniu "Rysia" - H. Miklaszewskiej-Braulińskiej przy ul. Kościuszki - broń tę, oprócz mężczyzn przносиły kobiety.

Radiostacje nadawczo-odbiorcze

W okresie przedpowstaniowym i podczas Powstania Warszawskiego działały w rejonach stacje nadawczo-odbiorcze. Przy obsłudze stacji współpracowały z "Grajkami" kobiety WSK.

Oprócz VIII rej. Kampinos i VI rej. Pruszków, brak szczegółowych danych z pozostałych ośrodków.

Stacja nadawczo-odbiorcza w Piastowie /podrejon Pruszkowa/.
W Piastowie początkowo zainstalowano stację w domu własnym Janiny Mazurkiewicz ps. "Grażyna" /wówczas kmdtka WSK Piastów/ - przy ul. Axentowicza 5. Z "Grajkiem" współpracowała Halina Pipiórska ps. "Sowa".

Gdy zauważono podsłuch niemiecki, stację przeniesiono na ul. Łowicką nr 6 do domu Józefa Chełmińskiego. Tego samego dnia dom "Grażyny" został kompletnie oczyszczony. Następnego dnia w mieszkaniu "Grażyny" Niemcy przeprowadzili rewizję - oczywiście nic kompromitującego nie znaleźli. "Grażyny" nie zostali, jednak w dalszym ciągu obserwowali jej dom. Podsłuch niemiecki nie przerwał penetracji terenu w poszukiwaniu stacji i ostatecznie nakrył ją w sierpniu 1943 r. Wygarnęli z tego lokalu 5 osób włącznie z "Grajkiem" i "Sową". Wszystkich wywieźli na Pawiak. Po kilku dniach "Grażyna" wróciła do swego mieszkania i natychmiast została aresztowana - wywieziono ją również na Pawiak. Po śledztwie "Grażynę" przetransportowano do Oświęcimia, gdzie zginęła 18.XII - 1943 r. Halinę Pipiórską rozstrzelano w getcie w Łutym 1944 roku. Pośmiertnie

Pracownicy M. Domej i M. Treublin

została odznaczona orderem Virtuti Militari kl. V rozkazem Komendy Głównej AK z dnia 1.I.1945 r.

Z relacji "Suzina", Jana Sadowskiego - b.komdta AK pod-rejon Piastów.

Grypsy pisane przez Halinę Pipiórską na Pawisku do rodziców, a dostarczone przez strażniczkę /oprócz pierwszej kartki, którą wysłała oficjalnie do ojca/.

Grypsy udostępnione przez "Suzina" Jana Sadowskiego - obecnie prezes Zbowidu pow. pruszkowskiego.

Warszawa 16.IX.1943.

Kochany Ojcze -

Piszę na adres warszawski, gdyż nie wiem dlaczego nie dostaję odpowiedzi na moje listy. I myślę, że moją kartkę otrzymasz w Warszawie szybciej. Jestem zupełnie zdrowa, tylko tęsknota za Wami. Ojcze pisz do mnie często, najczęściej. 12. IX. były urodziny Henryka. Cały dzień myślałam o nim. Złóż życzenia jemu ode mnie. Bądź zdrow i myśl o mnie. Ucałuj w moim imieniu Mamę i Henryka. Napisz co porabia Kruszyńka. Pozdrowienia dla wszystkich /-/ Halina.

Była to kartka wysłana z Pawiaka drogą oficjalną.

Wyjaśnienie: Henryk to brat Haliny.

Warszawa, d.19.X.1943.

Kochani Rodzice i Henryku -

Jest mi bardzo przykro, że z mojego powodu macie tak wiele zmartwień. O mnie nie martwcie się. Muszę ciężko zapłacić za moje błędy. Obydwie paczki od Mamy otrzymałam i dziękuję za pamięć.

Kochani Rodzice - zlikwidujcie proszę moje mieszkanie, gdyż teraz nie mogę płacić komornego. Moje rzeczy i ubrania

weźcie do siebie, nie zostawiajcie u cioci. Ciocia mówi, że wełna na rękawy do bluzy została wywieziona razem z Panią Janiną moją poprzednią nauczycielką. Ciocia poznała ją tutaj. Co porabia Kruszyna? Może ona już biegać? Myślałam dużo o malej, a teraz myślę dużo o Tobie Mamo, Ojczu i Henryku. Jest mi smutno i tęskno. Jeśli Mama przyśle mi znowu paczkę tutaj, proszę w pierwszym rzędzie o smalec i tłuszcz, potem cukier, owoce i coś dobrego. Weź Mamo, proszę od krawcowej mój kostium kąpielowy. Ciocia wie, u której on jest.

Całuję Was i pozdrawiam serdecznie wszystkich
znajomych /-/ Halina.

/gryps dostarczony przez strażniczkę Wiktorię Bienkowską/

Wyjaśnienia:

- 1/ "za moje błędy": Halinka mieszkała w Warszawie u stryja przy ul. Chmielnej 56. Po aresztowaniu jej tego samego dnia była rewizja, w czasie której nic kompromitującego nie znaleziono, gdyż kuzyn Roman Kowalczyk /obecnie lekarz/ z żoną Wandą - powiadomieni przez łącznika o wyspie, na godzinę przed rewizją zdołali lokal oczyścić z rzeczy kompromitujących /m.in. był tam zapasowy nadajnik/. Halinka zajmowała oddzielny pokój. Gospodyni mieszkania, ciocia Halinki, Józefa Pipiórska została również aresztowana i przebywała na Pawiaku 3 miesiące, po czym została zwolniona.
- 2/ P. Janina - to Janina Mazurkiewicz ps. "Grażyna" została także aresztowana. Przewieziona na Pawiak siedziała razem z ciotką Haliny we wspólnej celi.

gryps dostarczony przez straż-
niczkę Wiktorię Bienkowską.

Kochani Moi -

powiedziałam się, że Tatusiek robi jakies starania o uwolnienie czy też o przedłużenie mojej sprawy. - Kochani, nie róbcie tego - ja z prawdziwym zadowoleniem pojedę choćby do najcięższego obozu byle tylko nie siedzieć na Pawiaku. - Oóó, płacę przecież tylko taką cenę jaką sama zadeklarowałam, a właściwie niższą, bo przecież mogłam zapłacić życiem.

Bardzo proszę Matenke Najdroższa, bądź tak samo dzielna jak w pamiętnym wrześniu 39 r. - pamiętaj, że córkę wychowałam nie sobie tylko Polsce. Ja codzień Bogu dziękuję, że ja, nie Henio - on potrzebny na inną okazję da Bóg, może niedługo.

Swoje drobiazgi zostawię u Cioci, ją napewno zwolnią - z obozu odeślą pewnie moje rzeczy, nie przerażajcie się, bo tam dadzą nam pasiak i drewniak. P. Janina przez własną nieostrożność podzieli pewnie mój los, wiele ciężkich chwil przez jej nierozwagę przeszłam, ale to już minęło. Wczoraj podpisałam zeznania na Szucha. - Mąż Haliny też pewnie wyjedzie, a Czesław zginął jak na żołnierza przystało. Genę i Irenę ucałuj ode mnie. Matuchno. Bóg niech je wspiera - mnie przyślijcie swoje fotografie i trochę tłuszczu na drogę. Raz jeszcze dziękuję za wszystko coście mi dali i mocno wszystkich całuję /-/ Halina - Weżmiane rękawiczki i beret.

Wyjaśnienie:

1. Janina Mazurkiewicz przyjechała do Oświęcimia i tam zginęła.
2. Czesław - "Skoń" - "Tramwajarz" mieszkał na Biwnej nr 11
3. Józef Chętniński zginął na Pawiaku - właściciel domu, w którym wpadła stacja.

Gryps pisała po wyroku, który otrzymała w styczniu w gestapo na Szucha.

Warszawa 17.I.1944.

Moi najdrożsi Rodzice -

Piszę teraz tak mało, gdyż nie wiem już od czego muszę tę kartkę zacząć. Jestem jeszcze w szpitalu, ale myślę, że w najbliższych dniach będę już zupełnie zdrowa. Dwie paczki otrzymałam, a paczka na Boże Narodzenie sprawiła mi wielką radość.

Moja Kochana Mamo, jestem Ci wdzięczna za gałązkę choinki i opłatek. Dziękuję serdecznie za małe upominki gwiazdkowe. Obiecałaś mi częściej pisać, a ja dostałam tylko 2 karty. Rozumiem, że Wam ciężko do mnie pisać, co u Was słyhać i czy jesteście zdrowi. Nie napisaliście mi nic jakie macie zbiory z ogródka, ile wgrzyw, ile fasoli, kartofli i innych. Wszystko to interesuje mnie bardzo. Pozdrów, Kochana Mamusiu wszystkich naszych znajomych, którzy myślą jeszcze o mnie, tak jak ja zawsze o nich myślę. Myślę często o Pani Pelagii. Czy jej jest jeszcze w szpitalu? Co stało się z Romkiem? Zrobiłam mu nieprzyjemny figiel, musi mi to przebaczyć. Jestem ciekawa czy pani Janina, moja dawna nauczycielka, pisze czy nie? Proszę Was iść do jej siostry, ul. Axentowicza 5 i napiszcie mi o tym.

Moi Kochani Rodzice - mam wielką prośbę do Was i Henryka. Proszę, przyslijcie mi na moje urodziny w jednej kopercie od każdego z Was parę słów na jednej kartce - jako mój upominek urodzinowy. Ucałujcie ode mnie małą Kruszynekę i chłopców, małego Waldka i Słodkiego. Gdy będziecie pisać do Babci, prześlijcie jej ode mnie ucałowania i pozdrowienia. Za dwa dni będą imieniny Henryka. Przesyłam mu najserdeczniejsze

życzenia wszystkiego najlepszego, zdrowia i spełnienia
wszystkiego, co sobie życzy. Całuje wszystkich najserdecz-
niej. /-/
Halszka.

Wyjaśnienia:

1. Pani Pelagia - to Pelagia Ciszewska - nie należy do
sprawy.
2. Romek - to Roman Kowalczyk, cioteczny brat Haliny -
pyta w obawie o niebo, gdyż był związany z organizacją.
3. Siostra "Grażyny" - Janiny Mazurkiewicz mieszkała razem
z nią w jej domu Axentowicza 5, gdzie początkowo była
zainstalowana stacja. Janina M. była aresztowana w zwią-
zku z wyżej wymienioną akcją.
4. Kruszyńska, Waldek i Słodki - to dzieci w rodzinie Haliny.

Bez daty - pod koniec stycznia.

Gryps dostarczony przez Wiktorię
Bieńkowską.

Matenku, Tatuśku, Henku -

Narazie odchodzę - i niewiem dokładnie gdzie, ale gotowa
jestem na najgorsze. Jeśli przyjdzie zginąć - dumna będę,
że mi to w udziale przypadło - przecież to dla naszej uko-
chanej, wspólnej Matki - Ojczyzny. Ta Matka Najświętsza
Panienka - przyjmie mnie w poczet swych dzieci - kochać
mnie będzie, bo ja ją kocham.

Ty Matuchno moja darować mi musisz, że płacę tak za wy-
chowanie i trud włożony we mnie. Bóg, jeśli mnie zabierze,
nie zapomnę ani o Tobie ani o Tatuśku i Henryku, wspierać
będzie. Dziękuję za starania i kłopoty jakie mieliście w
związku z aresztowaniem mnie. Szkoda, że bez rezultatu. Ale
wola Boga Najwyższego. Dla mnie myśl o śmierci nie jest

straszna, bo codziennie z nią obcuje - mnie już nie poza naszą modlitwą i dobrym wspomnieniem nie jest potrzebne. Módlcie się, bo w życiu za mało się modliłam. Ucałujcie ode mnie Kruszynekę, Jaśkę, Irkę, Stachę. Irenie powiedzcie, że odeszłam tak jak powinnam - dużo myślałam o niej i o innych. Żał mi p. Janiny, zginie przez własną nieostrożność - bardzo ciężki był pobyt w więzieniu, przez to, że i ona tu była. Dla Irki, Halszki i innych ślę pozdrowienia i pożegnania. Genę całuję i powiedzcie jej cichutko, że zadowolona jestem z siebie - dziękuje Mietce. Pozdrawiam p. Jadwigę z Gu - Irmę i innych. Do ostatniej chwili Was wszystkich kochałam Bóg z Wami. /-/ Halszka.

Wyjaśnienia:

1. Jaśka - siostra narzeczonego Halinki, Henryka Jagowskiego
2. "Irka" - to łączniczka od Halinki do dolnego szczebla, nie była aresztowana, brała udział w powstaniu - jest obecnie w Argentynie - nazwisko nie znane.
3. Stacha - koleżanka z pracy Haliny w Józefowie i Michalinie - nazwisko nie znane.
4. Irena - jak pkt 2.
5. p. Janina - dotyczy sprawy Janiny Mazurkiewicz.
6. Halszka jest to Chełmińska - nazywa się obecnie Zaremba, mieszka w Warszawie.
7. Gena - Gena Woroniecka.
8. Mietka - koleżanka z pracy zawodowej.
9. Jadwiga z Gu. - Jadwiga Szletyńska, zginęła w powstaniu od bomby - pracowała w RGO z Haliną.
10. Irma - była uczennicą Halinki - nazwisko nie znane.

Wszystkie grypsy dostarczała strażniczka Wiktoria Biedkowska, którą aresztowano, wywieziono do Oświęcimia i tam zginęła.

Przyjęty M. Domej i M. Tremblin 16 VIII 2006r.

Przyjście M. Domej i M. Tremblin 16 VIII 06 12et. dn. p. 326/06 |

Halina Piłpińska

ps. "Sowa"

UM + III

Piastów VIII Obwód Obroza

jest ksero w
terce UM

Halina Pipiórska V M

Łączniczka Halina Pipiórska ps. „Sowa” uk. w 1918 r.
została oddelegowana do prowadzenia radiostacji Komendy
Główniej AK, która mieściła się przy ul. Axentowicza 5 w Piastowie
w domu jej dawniej nauczycielki Jaminy Mazurkiewicz ps. „Grażyna”.
Po namierzeniu lokalu radiostacja została przeniesiona na
ul. Łowicką 6 w Piastowie. Radiostacja pracowała bez osłony
i została ponownie wykryta. Przez zaskoczenie nastąpiły
aresztowania „Sowy” i dwóch radiooperatorów „grajków”.
Zostali wywiezieni na Pawiak.

„Sowa” została rozstrzelana na terenie warszawskiego getta.
Po śmierci odznaczona krzyżem Virtuti Militari.

Informacje: kartofeka łączniczek prowadzona przez
Helenkę Zdanowską „Barbare”
materiały zachowane w Bibliotece KUL-u

Prześlata do SZ M Doney
2006.07

Halina Pipiórska r/m

Łączniczka Halina Pipiórska ps. „Sowa” ur. 1918 r.
została oddelegowana do prowadzenia radiostacji Komendy
Główniej AK, która mieściła się przy ul. Axentowicza 5 w Piastowie
w domu jej dawniej nauczycielki Jolimy Mazurkiewicz, ps. „Grażyna.”
Po namierzeniu lokalu radiostacja została przeniesiona na
ul. Łowicką 6 w Piastowie. Radiostacja pracowała bez ostony
i została ponownie wykryta. Przez zaskoczenie nastąpiły
aresztowania „Sowy” i dwóch radiooperatorów „grajków.”
Zostali wywiezieni na Powiśle.

„Sowa” została rozstrzelana na terenie warszawskiego getta.
Po śmierci odznaczona krzyżem Virtuti Militari.

Informacje: kartoteka łączniczek prowadzona przez
Henrykę Zdanowska „Barbare”
materiały zachowane w Bibliotece KUL-u

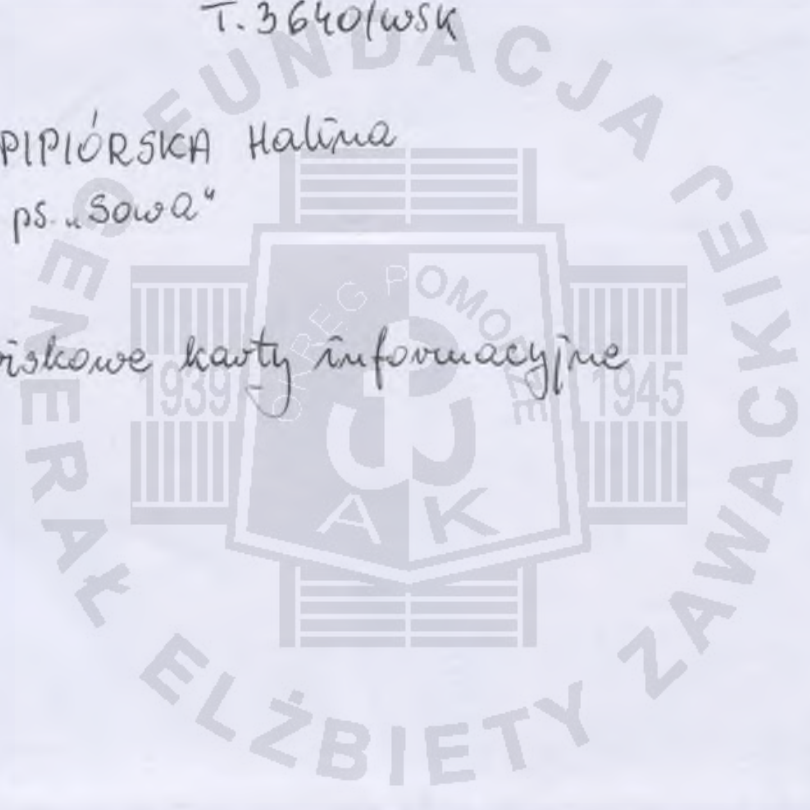
Przebieg do 22 M Dama
2006 R 07

T. 3640/WSK

AK
W-wa

PIPIÓRSKA Halina
ps. „Sowa”

V Nazwiskowe karty informacyjne

ZWZ AK
WZM

PIPIÓRSKA Halina

Halina PIPÍÓRSKA — areszt. 11 VIII 1943 podczas wykrycia radiostacji
okręgu warszawskiego AK. Pracowała jako porządkowa w szpitalu na Serbii.
Rozstrzelana 3 II 1944.

"Cetery lata nestrego dyskursu"
"Egzekucji i transporty"
"Superdus - Słimice H"

Źródło: Kwartalnik Warszawa 1989 str 356
99

L. W. Z. - PK
OKR.
Warszawa

Pipińska Halina
ps. "Sowa"

1939 1945
Techniczna w VI rejonie VII Obw. "Obrozy",
dieselowa przy obsłudze radiostacji
w Piastowie 14 sierpnia 1943r. została
rozstrzelana na Powiaku

Kob. Jacek Zygm. Sawicki, VII Obw. OKR. W. PK
"Obrozy" str. 119
Wyd. Instytut. Wyd. Naukowe, W-a 1990r.

M. M. 2005r.

2.WZ:FK
Warszawa

Pipiórska Halina

Wizjiu Pipiórka, aresztowana 11 sierpnia 1943r
przy pracy na radiostacji FK, rozstrzelana
3 lutego 1944r w ruinach getta.

Łódź. Regina Domańska, H. dręga. Ich wiadomości przez Towiańk
Wyd. „Książka i Wiedza” W-01 1980/81r.

M.M.99.

Portr. Łódź

+
PIPIÓRSKA Helma

Heavenke
AK?
W-we

Zob. T. probl. 1.2326 Heavenke

DKW. I 2001.

Lista zamordowanych więźniów Pomorski;
wykaz z Tablicy Pamięci od 'Pomorski'
8 © 2000.

Ł. Łączność wojskowa

"Sowa" PIPIÓRSKA Halina

Kierowniczka łączności ekipy radiowej w kompanii łączności radiowej u kpt. "Narcyza".

Aresztowana w Piastowie w czasie pełnienia służby 11.VIII.43 r. Tortury, Pawiak, rozstrzelana w geto 3.II.44 r.

Zr. Mat. do Słown.Biograf., "Harcerki"

H. Martin - VIII - 2003r.

i

PIPIORSKA Helma

AK
W-w

- J. Kurkowski przysłał mi
dowód do "Tomy" 1945

2ob. Koresp. E2 z J. Kurkowski tel. 2231106
lp. 206/06, B249/

D. W. 1106

PIPIÓRSKA HALINA, „Sowa” (15 II 1918–3 II 1944), ur. w Łodzi, zam. w Piastowie k. Warszawy, drużynowa 26 drużyny Chor. Warszawskiej OH; we wrześniu 1939 przedostała się do oblężonej Warszawy, pracowała w szpitalu; w konsp. żołnierz WSK VI Rejonu, VII Obwodu ZWZ-AK „Obroźa”, od 1941 kierowniczką łączności radiowej w kompanii „Iskrówka” (d-ca kpt. „Narcyz”), obsługiwała radiostację w Piastowie; tam aresztowana 11 VIII 1943 (wg. Z. Śliwickiego – 23 IX 1943) podczas pełnienia służby, osadzona na Pawiaku, torturowana, nikogo nie wydała, rozstrzelana w ruinach getta w grupie 13 kobiet, więźniarek Pawiaka; pośm. odzn. Orderem Virtuti Militari oraz Krzyżem Walecznych.

123, sygn. III/21/II, T. AK KG Oddz. 1, s. 2, 33; 131; 234, s. 79; 235, s. 362; 272, s. 393; 278, s. 415 fot., 695; 318, s. 424–425; 528, s. 244; rel.: Jana Sadowskiego, Henryki Zdanowskiej; inf. M. Cichońskiej.

5.319

PIPIORSKI Zygmunt (ojciec) AC
U-WE

- kpr. ps. "Leusze" ur. 28 IV 1835, s. Andrye,

- żołnierz " plutonu "kubowego" 2 komp.
"Ziuk", batalion "Młot" Zgrupon.

"Siewbor" | Śródmieście Południe

Zob. Leski, Życie... s. 543

D.K. 2025

PIPIŃSKI Henryk (brat)

AK
W-WE

- kpr ps. "Kos", ur. 21 XI 1913
syn Zygmunta

- żołnierz plutonu "Kulwego", 2 komp.
"21 KK", batalion "Młoc" Zgry.
"Stębor / Środziesie Południe /

Zab. Leski, życie..., s. 543

D.K. 2005

i

PIPIORSKA

UM

Helime

AK
W-we

GENERAX

AWACKIEJ

2ob. Wspomnienie więźniów Powiatu, W-we 1878,
s. 361, 362, 363 (bibl. E2)

D.k. III 04

Pispińskie Helene Heline
"Sowa"

1939

1945

Zab. Haverli 1939 - 1945 s. 222, 428 *

PIDORSKA

- Leonardowa w getcie 3 II 1944 r.

Zob. W. Bantoszewski, "Warszawski pierścień śmieci 1938-44", Zedr. Agencji Prasowej 1987, s. 252

D.kw. VII 2001.

V.M.?

Ł.W.Z.-AK
Warszawa

Pipiórska Halina

Przeznaczona w ostatnich miesiącach 1943r.
w Świątku ze sprawa tajnej radiostacji.
Zamordowana 3 lutego 1944r. w ruinach getta.

Łob. Wł. Bartoszewski, „Straceni na Ulicach Miasta”
Wyd. „Książka i Wiedza” 11-a 1970r.
str. 79

M.M. 99r

2

VM.

FK

PIPIORSKI HILINA

Warszawa

ps. "Sowa", lat 26. Drużynowa 76 Druż.
Warszawskiej, zam. w Piastowie. We wrześniu
1939 przedostała się do Warszawy. Pracowała
w szpitalu. W FK kierowniczką jednej z ekip
łączności radiowej w komp. "Iskrowek" kpt.
"Marcyza". Aresztowana 18.08.1943 podczas
pełnienia służby w Piastowie. Więziona na
Pawiaku. Torturowana nie zdradziła
tajemnicy wojskowej. Rozstrzelana w ruinach
getta 3.02.1944. Odznaczona pośmiertnie
Krzyżem Virtuti Militari V kl.

ELŻBIETY ZAM

2

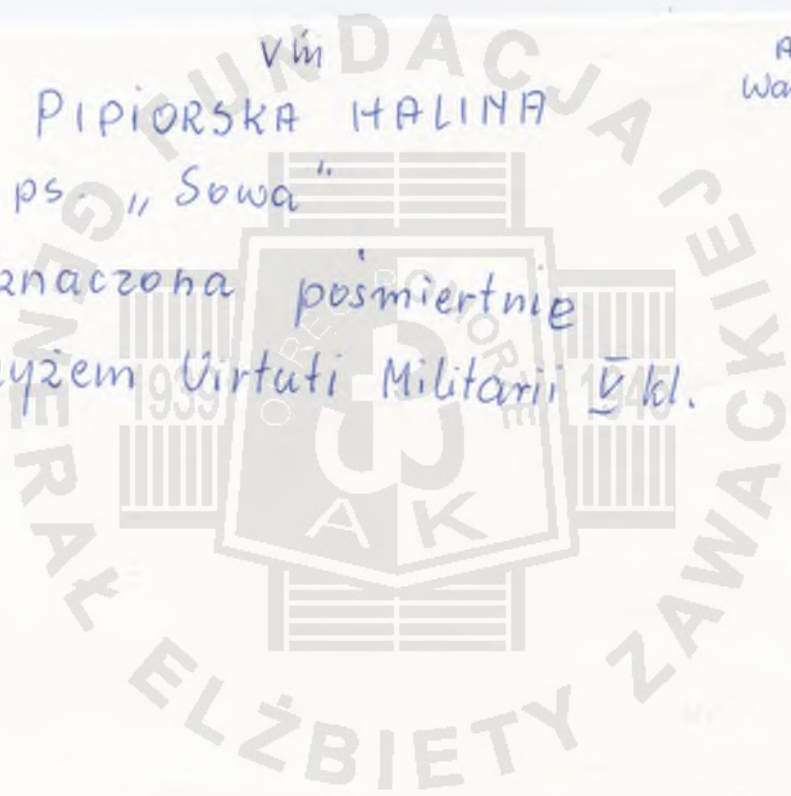
Wm

PIPIORSKA HALINA

AK
Warszawa

ps. "Sowa"

Odznaczona pośmiertnie
Krzyżem Wirtuti Militarii 5 kl.

+ VM
Pipiorska Helina

PK
1722

- aresztowana w ostatnich miesiącach
1843 r. w związku ze sprawą tajnej
medycy, zamordowana w getcie
3 lutego 1844 r.

246 Bartoszewski Wł. „Straceni na ulicach miasta” s. 79

VM

Pińskowska Hanna

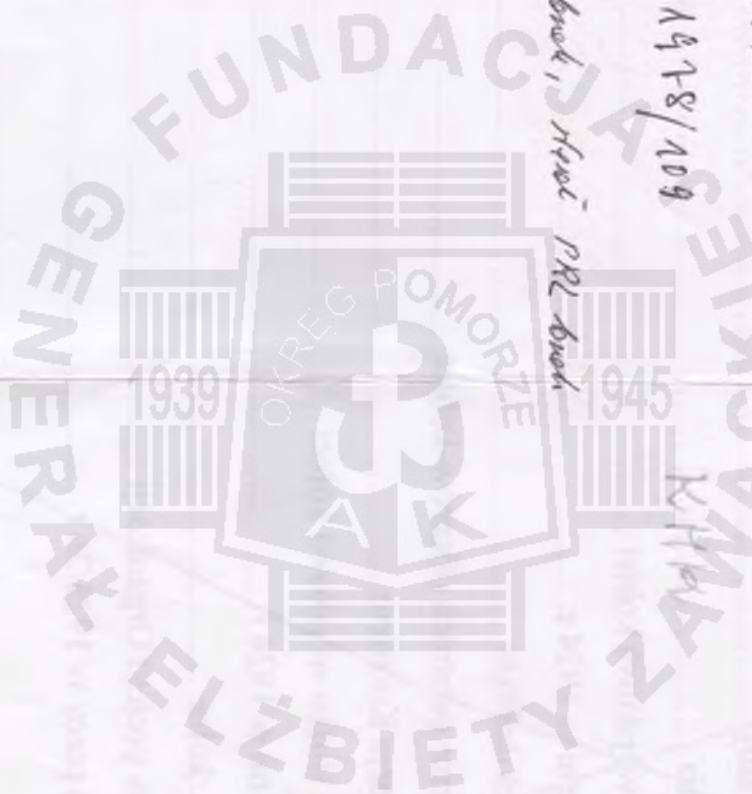
SOVA

BR MWA

? HM 1918/109

KHWA

1. Nowe brzo, Nowe PRL brzo

STANA VIRTUTI MILITARI

HALINA PIRIÓRSKA ps. SOWA'

Obłoka biograficzna z „Dziennym Historycznym”
Głosy i Słowa z HP an. Dobobranie Wambur
dn. 1/4 1989.

Artykuł o Halinie Piriórskiej opublikowany w H. S. S. S. S.
Zarys dziejów Harcerskiej w Warszawie

Amharab
Janina Szwarcowa
11. X 1902

T. 3640 / WSK

AK
W-4a

PIPIÓRSKA Halina
p.s. "Sowa"

VI. Fotografie

1. zdj. legitym. powiększone, (b.d.), reproduk.,
(10,8 x 8) szt. 1

1)

FUNDACJA

19-67

Halina
Pipińską
"SOWA"

1939

1945

AK

Pracownicy H. Domej i H. Trambliń
Kam. Og. Izos. dop. 326/26/

8590

+ Pijpierske

1. N

2. I, ps.

Hahime c Zygnmnde

Am 5600

3. ur.

15 I 1918

nr składowy 2 II 1944

4. st.

PK

5. Org.

6. przydz.

odk WW17

7. funkcje

8. nr

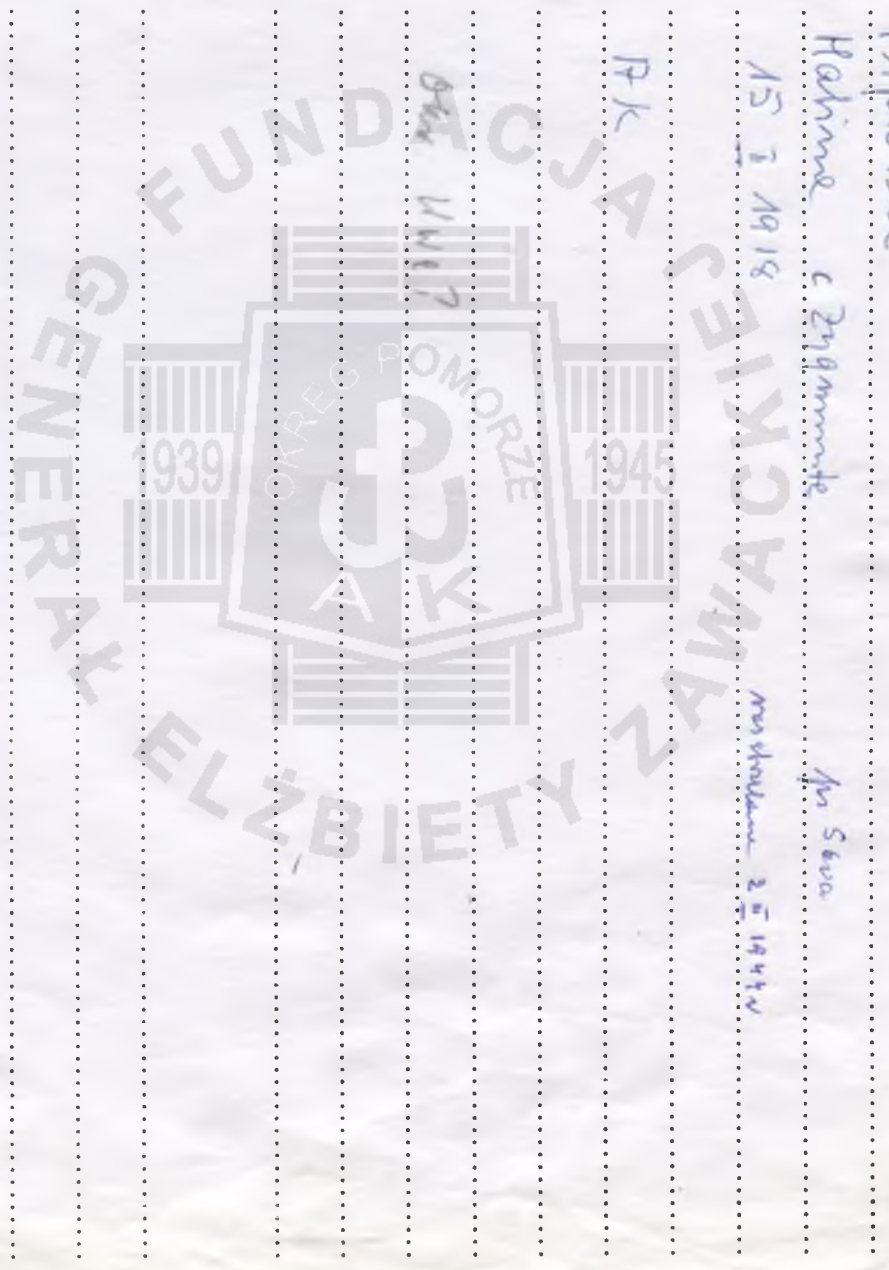
9. źr.

Prot 28 1

KHK

odk 22 Sudej

DK 6369/4
1944.11-2.10.64

PIPIÓRSKA Helina

